

Міністерство культури України
Харківська державна академія культури
Факультет хореографічного мистецтва
Кафедра бальної хореографії

ОСНОВИ СУДДІВСТВА У БАЛЬНОМУ ТАНЦІ

Програма та навчально-методичні матеріали дисципліни

для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
спеціальності В6 Перформативні мистецтва
спеціалізація: В6.03 Хореографічне мистецтво
освітньо-професійна програма «**Бальна хореографія**»

Харків, 2026

УДК 793.33.091.072.4(073)

О-75

Видається за рішенням
Науково-методичної ради ХДАК (протокол № 15 від 15.05.2026 р.)

Рецензенти:

Наталія СЕМЕНОВА, кандидат мистецтвознавства, доцент, завідувач кафедри бальної хореографії факультету хореографічного мистецтва ХДАК.

Євгенія ЯНИНА-ЛЕДОВСЬКА, кандидат мистецтвознавства, доцент, завідувач кафедри сучасної хореографії та спортивно-оздоровчих технологій факультету хореографічного мистецтва ХДАК.

Укладач:

Микола БЕРДНІК, старший викладач кафедри бальної хореографії

О-75 **Основи суддівства у бальному танці** : програма та навч.-метод. матеріали до дисципліни для здобувачів першого (бакалавр.) рівня вищої освіти, спец. В6 Перформативні мистецтва, освітньої програми «Бальна хореографія» / М-во культури України, Харків. держ. акад. культури, Ф-т хореографічного мистецтва, Каф. бальної хореографії ; [уклад. М. М. Берднік] Харків : ХДАК, 2026. 24 с.

Навчальна дисципліна «Основи суддівства у бальному танці» є основним предметом програми підготовки бакалаврів зі спеціальності В6 Перформативні мистецтва спеціалізації В6.03 Хореографічне мистецтво. Зміст дисципліни розкриває сутність і процедуру суддівства конкурсів бальних танців, знайомить з правилами проведення змагань, дозволяє опанувати систему скейтинг, дає розуміння умов присвоєння та підтвердження суддівських категорій.

УДК 793.33.091.072.4(073)

© Харківська державна академія культури, 2026 р.
© Берднік М. М., 2026 р.

ВСТУП

Курс «Основи суддівства у бальному танці» є основним у формуванні базової професійної компетенції фахівця з бальної хореографії, з огляду на те, що на сучасному етапі розвитку хореографічної культури бальний танець існує і розвивається перш за все в конкурсній формі. Суддівство є невід'ємною складовою професійної діяльності спеціаліста з бальної хореографії. Навчальна дисципліна спрямована на формування системного уявлення про сутність суддівства конкурсів бальних танців, усвідомлення обов'язків та повноважень суддів в контексті правил проведення змагань, дає вміння працювати в скейтинг системі та знайомить з умовами присвоєння та підтвердження суддівських категорій. Опанування курсу «Основи суддівства у бальному танці» базується на знаннях, отриманих під час вивчення курсу «Основи бального танцю» та попередньому танцювальному досвіді здобувачів освіти.

Викладання дисципліни побудовано від формування системного уявлення про сутність суддівства конкурсів бальних танців, усвідомлення обов'язків та повноважень суддів в контексті правил проведення змагань до вміння працювати в скейтинг системі та умов присвоєння та підтвердження суддівських категорій.

I. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Напрямок, спеціальність, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань: <i>В</i> Культура, мистецтво та гуманітарні науки	Основна компонента	
	Спеціальність: <i>В6</i> Перформативні мистецтва спеціалізація: <i>В6.03</i> Хореографічне мистецтво		
Загальна кількість годин –90	Освітня програма: Бальна хореографія	Рік підготовки:	
		1-й	1-й
		Семестр	
		2-й	2-й
Тижневих годин: для денної форми навчання –4 аудиторних – 4г. самостійної роботи студента –4 г.	Освітній ступінь: бакалавр	Лекції	
		40	8
		Практичні, семінарські	
		4 год.	4 год.
		Індивідуальні заняття	
		---	---
		Самостійна робота	
		46 год.	78 год.
		Вид контролю:	
		залік	
-	-		
2 сем.	2 сем.		

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить:

для денної форми навчання – 44/46

для заочної форми навчання – 12/78

II. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета навчальної дисципліни: підготовка висококваліфікованих фахівців, котрі розуміють сутність бального танцю, його стиль і канон, здатні через суддівство забезпечувати самореалізацію учасників конкурсів різних рівнів і різних вікових груп в сфері бального танцю з дотриманням його

особливостей в техніці рухів, принципах побудови конкурсних варіацій різних рівнів складності для всіх вікових груп учасників, відтак спроможні формувати і розвивати національну хореографічну культуру.

Завдання навчальної дисципліни:

- Створити системне уявлення про сферу діяльності судді конкурсу з бального танцю;
- Засвоїти обов'язки та повноваження суддів конкурсів з бальних танців;
- Вивчити Кодекс поведінки суддів і стандартів етики;
- Ознайомити з процедурами контролю за роботою суддів та дисциплінарними заходами, що вживаються до суддів;
- Засвоїти Класифікаційні правила до змагань. Правила з фігур у стандартній та латиноамериканській програмі;
- Навчити застосовувати до учасників конкурсів правила по костюмах;
- Опанувати суддівство за системою скейтинг;
- Дати уявлення про обов'язки головного судді та спортивного інспектора;
- Ознайомитись з умовами присвоєння та підтвердження суддівських категорій;
- Дізнатись про навчання та тестування суддів конкурсів зі спортивного бального танцю.

КОМПЕТЕНТНОСТІ ТА ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Загальні компетентності:

ЗК01. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК02. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, і місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК03. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК04. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК05. Навички здійснення безпечної діяльності.

ЗК06. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.

Спеціальні компетентності:

СК01. Усвідомлення ролі культури і мистецтва в розвитку суспільних взаємовідносин.

СК02. Здатність аналізувати основні етапи, виявляти закономірності історичного розвитку мистецтв, стильові особливості, види і жанри, основні принципи координації історико-стильових періодів світової художньої культури.

СК03. Здатність застосовувати теорію та сучасні практики хореографічного мистецтва, усвідомлення його як специфічного творчого відображення дійсності, проектування художньої реальності в хореографічних образах.

СК04. Здатність оперувати професійною термінологією в сфері фахової хореографічної діяльності (виконавської, викладацької, балетмейстерської та організаційної).

СК07. Здатність використовувати інтелектуальний потенціал, професійні знання, креативний підхід до розв'язання завдань та вирішення проблем в сфері професійної діяльності.

СК08. Здатність сприймати новітні концепції, усвідомлювати багатоманітність сучасних танцювальних практик, необхідність їх осмислення та інтегрування в актуальний контекст з врахуванням вітчизняної та світової культурної спадщини.

СК13. Здатність використовувати традиційні та інноваційні методики для діагностування творчих, рухових (професійних) здібностей, їх розвитку відповідно до вікових, психолого-фізіологічних особливостей суб'єктів освітнього процесу.

СК16. Здатність дотримуватись толерантності у міжособистісних стосунках, етичних і добродійних взаємовідносин у сфері виробничої діяльності.

СК17. Здатність враховувати економічні, організаційні та правові аспекти професійної діяльності.

Програмні результати навчання

ПРН01. Визначати взаємозв'язок цінностей громадянського суспільства із концепцією сталого розвитку України.

ПРН02. Розуміти моральні норми і принципи та вміти примножувати культурні, наукові цінності і досягнення суспільства в процесі діяльності.

ПРН03. Вільно спілкуватись державною мовою усно і письмово з професійних та ділових питань.

ПРН04. Володіти іноземною мовою в обсязі, необхідному для спілкування в соціально-побутовій та професійній сферах.

ПРН05. Аналізувати проблеми безпеки життєдіяльності людини у професійній сфері, мати навички їх попередження, вирішення та надання першої допомоги.

ПРН09. Володіти термінологією хореографічного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом.

ПРН12. Відшукувати необхідну інформацію, критично аналізувати і творчо переосмислювати її та застосовувати в процесі виробничої діяльності.

ПРН16. Аналізувати і оцінювати результати педагогічної, асистентсько-балетмейстерської, виконавської, організаційної діяльності.

ПРН21. Розвивати комунікативні навички, креативну і позитивну атмосферу в колективі.

ПРН22. Мати навички управління мистецькими проектами, зокрема, здійснювати оцінки собівартості мистецького проекту, визначати потрібні ресурси, планувати основні види робіт.

Передумови для вивчення

1. Наявність базових знань з бальної хореографії щодо сутності, стилю, техніки виконання основних фігур європейської та латиноамериканської програм;

2. Наявність певного досвіду участі в конкурсах бальних танців різних рівнів;

3. Уявлення про історію бального танцю, його місце в системі хореографії.

IV. СТРУКТУРА ДИСЦИПЛІНИ

Навчальна дисципліна складається з 3 розділів, які містять 8 тем, зв'язаних між собою змістовними складовими.

Розділ 1. Загальні знання та обов'язки судді.

Тема 1. Введення в предмет «Основи суддівства у бальному танці». Завдання курсу. Суддя та його сфера діяльності. Загальні положення суддівства.

Тема 2. Обов'язки та повноваження суддів.

Тема 3. Кодекс поведінки суддів і стандартів етики. Контроль за роботою суддів та дисциплінарні заходи.

Розділ 2. Правила проведення змагань. Принципи і сутність суддівської роботи.

Тема 4. Класифікаційні правила до змагань. Правила з фігур у стандартній та латиноамериканській програмі. Правила по костюмах.

Тема 5. Система скейтинг.

Розділ 3. Навчання та тестування суддів.

Тема 6. Обов'язки головного судді. Обов'язки спортивного інспектора. Їх навчання та тестування.

Тема 7. Умови присвоєння та підтвердження суддівських категорій.

Тема 8. Навчання та тестування суддів.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ДИСЦИПЛІНИ

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		о	л	п	с	інд		с.р.	л	п	с	інд
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>	<i>7</i>	<i>8</i>	<i>9</i>	<i>10</i>	<i>11</i>	<i>12</i>	<i>13</i>
1-й курс, 2-й семестр												
Розділ 1. Загальні знання та обов'язки судді.												
Тема 1. Введення в предмет «Основи суддівства у бальному танці». Завдання курсу. Суддя та його сфера діяльності. Загальні положення суддівства	8	4				4	6,5	0,5				6
Тема 2. Обов'язки та повноваження суддів.	10	4				6	6,5	0,5				6
Тема 3. Кодекс поведінки суддів і стандартів етики. Контроль за роботою суддів та дисциплінарні заходи.	12	6				6	13	1				12
Разом за розділом 1	30	14				16	26	2				24
Розділ 2. Правила до змагань. Принципи і сутність суддівської роботи.												
Тема 4. Класифікаційні правила до змагань. Правила з фігур у стандартній та латиноамериканській програмі. Правила по костюмах.	18	8				8	18	2				16
Тема 5. Система скейтинг.	14	6		2		8	16	1		1		14
Разом за розділом 2	32	14		2		16	34	3		1		30
Розділ 3. Навчання та тестування суддів.												
Тема 6. Обов'язки головного судді. Обов'язки спортив-	12	6				6		1		1		12

ного інспектора. Їх навчання та тестування.												
Тема 7. Умови присвоєння та підтвердження суддівських категорій.	4	2			2	5	1					4
Тема 8. Навчання та тестування суддів.	12	4		2	6	11	1		2			8
Разом за розділом 3	28	12		2	14	16	3		3			24
Разом за семестр	90	40		4	46		8		4			78

V. ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ

Розділ 1. Загальні знання та обов'язки судді.

Тема 1. *Введення в предмет «Основи суддівства у бальному танці».* Завдання курсу. Суддя конкурсу зі спортивного бального танцю. Законодавча база суддівства в спортивному бальному танці. Танцювальні організації України. Провідні світові танцювальні організації. Критерії суддівства в бальному танці. Поняття суддівської категорії та порядок їх присвоєння.

Тема 2. *Обов'язки та повноваження суддів.* Суддівська колегія, принципи її формування. Правила та принципи оцінки майстерності спортсменів.

Тема 3. *Кодекс поведінки суддів і стандартів етики.* Контроль за роботою суддів та дисциплінарні заходи. Вимоги щодо зовнішнього вигляду судді змагань з конкурсного бального танцю. Заборона обговорення оцінок з учасниками і глядачами змагань. Конфлікт інтересів і шляхи його подолання.

Розділ 2. Правила проведення змагань. Принципи і сутність суддівської роботи.

Тема 4. *Класифікаційні правила до змагань. Правила з фігур у стандартній та латиноамериканській програмі. Правила по костюмах.* Положення про масовий спорт і особливості його реалізації в конкурсному бальному танці. Застосування правил та контролююча організація. Види, типи та програми змагань. Вікові категорії. Програми стандарт, латина, десять танців. Типи змагальних заходів. Вимоги щодо організації танцювальних заходів. Правила з фігур в стандартній та латиноамериканській програмах. Особливості відбору музичного матеріалу. Правила по костюмах, основні принципи.

Тема 5. *Система скейтинг.* Принцип відбору танцівників до наступних раундів змагань. Суддівство в фіналі змагань. Методика підрахунку результатів за системою скейтинг. Практичні вправи за системою скейтинг.

Розділ 3. Навчання та тестування суддів.

Тема 6. *Обов'язки головного судді. Обов'язки спортивного інспектора. Їх навчання та тестування.* Вимоги до кваліфікації і досвіду головного судді. Положення про Головного суддю змагань. Категорії Головного судді.

Обов'язки головного судді. Формування суддівської колегії. Оцінка умов проведення змагань. Інструктаж технічних служб. Контроль готовності суддів. Регламент змагань.. Керівництво спортивною частиною змагань. Контроль лічильної комісії. Звіт Головного судді. Права Головного судді. Вимоги до кваліфікації і атестації спортивного інспектора. Зауваження, попередження, дискваліфікація, їх обґрунтування. Обов'язки спортивного інспектора. Поєднання обов'язків.

Тема 7. Присвоєння та підтвердження суддівських категорій. Категорії суддів. Порядок присвоєння суддівських категорій. Додаткові преференції на здобуття суддівської категорії. Попередні здобутки в якості танцівника і їх роль у набутті суддівської категорії. Лекції на Конгресі для суддів в спортивних організаціях. Роль вищої профільної освіти в присвоєнні суддівських категорій.

Тема 8. Навчання та тестування суддів. Конгрес-атестація суддів СГОСТУ. Учбові матеріали для суддів. Тести для категорій суддів: фігури, загальна теорія, суддівська етика.

VI. ІНСТРУКТИВНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ

Плани семінарських занять

Семінарське заняття № 1.

Тема: Система «Скейтинг».

Мета вивчення: засвоїти сутність і методику підрахунку результатів виступів на змаганнях за системою «Скейтинг».

Запитання для обговорення:

1. Методика підрахунку результатів за системою «Скейтинг» на змаганнях зі спортивного танцю.
2. Практичні вправи з підрахунку результатів змагань зі спортивного танцю з використанням системи «Скейтинг».
3. Аналіз отриманих результатів.
4. Висновок та відповіді на запитання.

Основна література: 18, 19.

Додаткова література: 23.

Інформаційні ресурси: 3, 4, 7.

Кількість балів, яку може отримати здобувач: 4

Семінарське заняття № 2.

Тема: Навчання та тестування суддів.

Мета вивчення: Ознайомитись з процесом навчання та тестування суддів, пройти на практиці тренувальні тестування суддів змагань зі спортивного бального танцю.

Запитання для обговорення:

1. Конгрес-атестація суддів.
2. Тестування суддів.
3. Практичні тести для студентів.
4. Результати. Висновки.

Основна література: 1-15, 17, 18, 19, 21, 23.

Додаткова література: 7.

Інформаційні ресурси: 4, 7.

Кількість балів, яку може отримати здобувач: 4

ТЕМИ САМОСТІЙНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва	Кількість балів, яку може отримати здобувач
1.	Цілі та завдання курсу «Основи суддівства у бальному танці». Загальні положення суддівства.	4
2.	Обов'язки та повноваження суддів.	4
3.	Кодекс поведінки суддів і стандартів етики, контроль за роботою суддів та дисциплінарні заходи.	4
4.	Класифікаційні правила до змагань, правила з фігур у стандартній та латиноамериканській програмі, правила по костюмах.	4
5.	Методика підрахунку результатів за системою «Скейтинг».	4
6.	Обов'язки головного судді та спортивного інспектора.	4
7.	Умови присвоєння та підтвердження суддівських категорій.	4
8	Тестування суддів.	4

VII. ІНСТРУКТИВНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ ДО САМОСТІЙНИХ ЗАНЯТЬ

САМОСТІЙНЕ ЗАНЯТТЯ №1

Тема: Цілі та завдання курсу «Основи суддівства у бальному танці». Загальні положення суддівства.

Мета вивчення: засвоїти сутність суддівства в конкурсному бальному танці, його роль і значення для даного виду хореографічного мистецтва і танцювальної культури.

Обладнання:

1. Основна та додаткова спеціальна література
2. Інтернет-ресурси
3. Відеоматеріали з конкурсів бальних танців

Питання до контролю, обговорення та самостійного осмислення:

1. Що є предметом дисципліни «Основи суддівства у бальному танці», мета курсу, завдання курсу.
2. Загальні положення.
3. Структура колегії суддів.
4. Категорії суддів.
5. Порядок присвоєння суддівських категорій.
6. Умови підтвердження суддівських категорій.
7. Конгрес-атестація суддів.
8. Навчання та тестування суддів.

Хід самостійної роботи

Завдання:

1. З'ясувати предмет дисципліни «Основи суддівства у бальному танці», мету і завдання курсу.
2. Пригадати з власного досвіду сутність суддівства в конкурсному бальному танці, його роль для становлення і розвитку даного виду хореографічного мистецтва.
3. Загальні положення суддівства.
4. Структура колегії суддів.
5. Підготувати короткий письмовий аналіз (1–2 стор.) про значення суддівства для розвитку бальної хореографії.

Основна література: 19, 20, 21, 22, 23. **Додаткова література:** 3, 6, 7, 8, 9.

Інформаційні ресурси: 4,8

САМОСТІЙНЕ ЗАНЯТТЯ №2

Тема: Обов'язки та повноваження суддів.

Мета вивчення: Вивчити та опанувати обов'язки та повноваження суддів.

Обладнання:

1. Основна та додаткова література
2. Інтернет-ресурси
3. Відеоматеріали з конкурсів бальних танців

Питання до контролю, обговорення та самостійного осмислення:

1. Обов'язки Головного судді.
2. Обов'язки Спортивного інспектора.

3. Обов'язки судді змагань.
4. Права судді конкурсу.
5. Межі суддівських повноважень.
6. Поєднання суддівських посад на змаганнях.

Основна література: 20, 21, 22.

Додаткова література: 6, 7.

Інформаційні ресурси: 4, 5, 8.

Хід самостійної роботи

Завдання:

1. Головний суддя змагання: компетенції, завдання функції.
2. Спортивний інспектор змагань з бального (спортивного) танцю. Завдання, роль, функції.
3. Суддівські повноваження і завдання.
4. Підготувати короткий письмовий аналіз (1–2 стор.) про обов'язки та повноваження суддів змагань з конкурсного бального танцю.

Основна література: 20, 21, 22.

Додаткова література: 6, 7.

Інформаційні ресурси: 4, 5, 8.

Кількість балів, яку може отримати здобувач: 4

САМОСТІЙНЕ ЗАНЯТТЯ №3

Тема: Кодекс поведінки суддів і стандартів етики, контроль за роботою суддів та дисциплінарні заходи.

Мета вивчення:

Засвоїти кодекс поведінки суддів і стандартів етики, контроль за роботою суддів та дисциплінарні заходи..

Обладнання:

1. Основна та додаткова література
2. Інтернет-ресурси
3. Відеоматеріали з конкурсів бальних танців

Питання до контролю, обговорення та самостійного осмислення:

1. Загальні положення кодексу.
2. Конфлікт інтересів.
3. Правила для суддів.
4. Загальна поведінка судді.
5. Обов'язки судді.
6. Скарги на дії судді під час змагань.
7. Скарги на поведінку або дії судді, що надійшли після змагань.
8. Дисциплінарні покарання, котрі застосовуються до суддів.
9. Контроль за роботою суддів.
10. Правила одягу суддів і посадових осіб: ВФТС, СГОСТУ.

Хід самостійної роботи

Завдання:

1. Охарактеризувати кодекс поведінки суддів конкурсів з бального танцю. Встановити сфери регулювання.
2. Назвати дисциплінарні покарання, котрі застосовуються до суддів, визначити їх мету і наслідки.
3. Хто і в якій формі здійснює контроль за роботою суддів конкурсів з бальних танців?
4. Що забезпечують правила одягу суддів і посадових осіб: ВФТС, СГОСТУ, мета їх запровадження.
5. Підготувати короткий письмовий аналіз (1–2 стор.) про сутність і функції кодексу поведінки суддів.

Основна література: 16, 18, 21, 23.

Додаткова література: 2, 3, 6, 7, 8, 9.

Інформаційні ресурси: 1, 2, 3, 4, 7.

Кількість балів, яку може отримати здобувач: 3

САМОСТІЙНЕ ЗАНЯТТЯ №4

Тема: Класифікаційні правила до змагань. Правила з фігур у стандартній та латиноамериканській програмі. Правила по костюмах.

Мета вивчення:

Опанувати класифікаційними правилами до змагань, правилами з фігур у стандартній та латиноамериканській програмі, правилами по костюмах.

Обладнання:

4. Основна та додаткова література
5. Інтернет-ресурси
6. Відеоматеріали з конкурсів бальних танців

Питання до контролю, обговорення та самостійного осмислення:

1. Загальні положення з проведення змагань.
2. Застосування правил та контролююча організація.
3. Види, типи та програми (дисципліни) змагань. Вікові категорії.
4. Програми Стандарт, Латина, Десять танців. Типи спортивних змагань (заходів).
5. Правила проведення заходів та змагань за положенням про масовий спорт.
6. Правила з фігур у стандартній та латиноамериканській програмі.
7. Правила по костюмах.

Хід самостійної роботи

Завдання:

1. Розкрити сутність загальних положень суддівства конкурсів з бальних танців.
2. Показати, як відбувається застосування правил.
3. Контролююча організація, особливості її роботи.

4. Назвати види, типи та програми (дисципліни) змагань.
5. Вікові категорії та їх функції.
6. Програми Стандарт, Латина, Десять танців. Типи спортивних змагань (заходів).
7. Правила проведення заходів та змагань за положенням про масовий спорт.

Основна література: 1-15, 17, 18, 23.

Додаткова література: 1, 4, 5, 6.

Інформаційні ресурси: 4, 6, 7.

Кількість балів, яку може отримати здобувач: 4

САМОСТІЙНЕ ЗАНЯТТЯ №5

Тема: Методика підрахунку результатів за системою «Скейтинг».

Мета вивчення: засвоїти принципи і практичне застосування системи «скейтинг».

Обладнання:

1. Основна та додаткова література
2. Інтернет-ресурси
3. Відеоматеріали з конкурсів бальних танців

Питання до контролю, обговорення та самостійного осмислення:

1. Методика підрахунку результатів за системою «Скейтинг» на змаганнях зі спортивного танцю.
2. 1-6 правила скейтингу.
3. 7-11 правила скейтингу.

Хід самостійної роботи

Завдання:

1. Пригадати сутність суддівства у конкурсному бальному танці.
2. Завдання суддівства у конкурсному бальному танці.
3. Система скейтинг, особливості її застосування.
4. Виконати практичні завдання за підрахунком результатів за системою скейтинг.

Основна література: 18, 19.

Додаткова література: 23.

Інформаційні ресурси: 3, 4, 7.

САМОСТІЙНЕ ЗАНЯТТЯ №6

Тема: Обов'язки головного судді. Обов'язки спортивного інспектора. Їх навчання та тестування

Мета вивчення:

Засвоїти сутність обов'язків головного судді та спортивного інспектора конкурсу з бального танцю.

Обладнання:

1. Основна та додаткова література
2. Інтернет-ресурси
3. Відеоматеріали з конкурсів бальних танців

Питання до контролю, обговорення та самостійного осмислення:

1. Загальні положення (Головний суддя).
2. Головний суддя зобов'язаний...
3. Головний суддя має право...
4. Головний суддя не має права...
5. Загальні положення (Спортивний інспектор). Термінологія.
6. Спортивний інспектор зобов'язаний...
7. Спортивний інспектор має право...
8. Додатки. Апеляції.

Хід самостійної роботи

Завдання:

1. Назвати обов'язки головного судді змагань з бальних танців.
2. Роль і завдання спортивного інспектора змагань з бального танцю.
3. Висвітлити основні етапи апеляцій на змаганнях з бального танцю.
4. Підготувати короткий письмовий аналіз (1–2 стор.) про значення головного судді та спортивного інспектора для розвитку бального танцю.

Основна література: 16, 17, 18, 20, 21, 22, 23.

Додаткова література: 2, 3, 7.

Інформаційні ресурси: 1, 2, 4, 5, 7.

САМОСТІЙНЕ ЗАНЯТТЯ №7

Тема: Умови присвоєння та підтвердження суддівських категорій

Мета вивчення:

Вивчити умови присвоєння та підтвердження суддівських категорій.

Обладнання:

1. Основна та додаткова література
2. Інтернет-ресурси
3. Відеоматеріали з конкурсів бальних танців

Питання до контролю, обговорення та самостійного осмислення:

1. Навчання та тестування суддів.
2. Категорії суддів.
3. Порядок присвоєння суддівських категорій.
4. Порядок присвоєння чергової категорії судді.
5. Умови підтвердження суддівської категорії.
6. Конгрес-атестація суддів.
7. Тестування суддів.

Хід самостійної роботи

Завдання:

1. Виявити основні чинники суддівської кваліфікації.
2. Роль попереднього танцювального досвіду для набуття суддівської категорії.
3. Роль вищої профільної освіти для набуття суддівської категорії.
4. Процедура набуття суддівської категорії.

Основна література: 21.

Додаткова література: 6, 7.

Інформаційні ресурси: 1, 4, 7.

САМОСТІЙНЕ ЗАНЯТТЯ №8

Тема: Тестування для суддів

Мета вивчення:

Створити уявлення про тестування суддів конкурсних бальних танців. Пройти тренувальне тестування різних суддівських категорій.

Обладнання:

1. Основна та додаткова література
2. Інтернет-ресурси
3. Відеоматеріали з конкурсів бальних танців

Питання до контролю, обговорення та самостійного осмислення:

1. Тестування суддів, процедура, затвердження результатів.
2. Підготовка до тестування суддів.

Хід самостійної роботи

Завдання:

1. Пройти пробне тренувальне тестування судді з конкурсного бального танцю.

Основна література: 1-15, 17, 18, 19, 21, 23.

Додаткова література: 7.

Інформаційні ресурси: 4, 7.

VIII. ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ

Оцінювання здійснюється з дотриманням вимог об'єктивності, індивідуального підходу, систематичності і системної всебічності та професійної спрямованості контролю. До системи входять: перевірка практичних завдань та самостійної роботи, тестування, екзамен.

Зазначені форми контролю мають сприяти підвищенню мотивації студентів до навчально-пізнавальної діяльності. Саме тому, відповідно до специфіки фахової підготовки перевага надається усному та практичному контролю.

Виконання лекційних завдань – 3-4 бали.

Самостійна робота – 4 бали.

Можлива кількість балів , набраних до підсумкової форми контролю – 60 балів. Підсумковий контроль – 40 балів.

Всього: 100 балів.

Схема нарахування балів, які отримують здобувачі вищої освіти

1 курс 2 семестр

РОЗДІЛ 1			РОЗДІЛ 2		РОЗДІЛ 3			Підсумковий контроль	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8		
7	7	7	7	8	8	8	8	40	100

Розподіл балів за формами контролю:

Оцінка знань та умінь студентів з дисципліни здійснюється за даними поточного та підсумкового контролю.

Робота на семінарських заняттях – 3-4 бали ДФН та ЗФН (зафіксовано в плані практичних занять, в загальний бал за практичне заняття входить бал за самостійну роботу по цій темі).

Самостійна робота - 4 для ДФН та ЗФН.

В схемі нарахування балів по кожній темі зазначено суму балів.

Можлива кількість балів, набраних до підсумкового контролю - 60 балів

Всього - 100 балів

Розподіл балів за формами контролю:

Робота на практичних заняттях – 1-7 балів.

Самостійна робота – 1-5 балів.

Можлива кількість балів, набраних до підсумкової форми контролю – 60 балів.

Підсумковий контроль – 40 балів.

Розподіл балів за формами контролю:

1. виконання практичних завдань — 7 балів.

2. самостійна робота – 5 балів.

Можлива кількість балів , набраних до підсумкової форми контролю – 60 балів. Підсумковий контроль – 40 балів.

Всього: 100 балів.

Критерії оцінювання досягнень здобувачів вищої освіти на підсумковій формі контролю

Можлива кількість балів, набраних до підсумкової форми контролю: 60 балів.

Підсумковий контроль: залік 40 балів.

Оцінка здобувачеві освіти за екзамен/залік виставляється за національною шкалою та за шкалою ECTS.

Складання заліку оцінюється оцінкою «зараховано», «не зараховано».

Оцінка «відмінно»/«зараховано» (31-40 балів) ставиться, якщо здобувач отримав 90-100% балів з тесту, виявив глибоке знання теоретичного матеріалу, ознайомлений з усією базою нормативних документів з суддівства бальних танців.

Оцінка «добре»/«зараховано» (21-30 балів) ставиться, якщо здобувач отримав 70-89 % балів з тесту. При усному опитуванні демонструє вміння орієнтуватись в нормативній базі з дисципліни.

Оцінка «задовільно»/«зараховано» (11-20 балів) ставиться, якщо здобувач отримав 50-69 % балів з тесту. Теоретичний матеріал засвоєно на середньому рівні.

Оцінка «незадовільно»/«не зараховано» (0-10 балів) вказує на те, що здобувач не впорався з тестом, отримавши менше 50% балів. Під час опитування виявив відсутність знань теоретичного матеріалу.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

ІХ. ПИТАННЯ ТА ЗАВДАННЯ ДО ПІДСУМКОВОЇ ФОРМИ КОНТРОЛЮ

1. Що є предмет «Основи суддівства у бальному танці», мета курсу,

- завдання курсу.
2. Загальні положення суддівства.
  3. Структура колегії суддів.
  4. Категорії суддів.
  5. Порядок присвоєння суддівських категорій.
  6. Умови підтвердження суддівських категорій.
  7. Конгрес-атестація суддів.
  8. Навчання та тестування суддів.
  9. Обов'язки Головного судді.
  10. Обов'язки Спортивного інспектора.
  11. Обов'язки судді змагань.
  12. Суддя не має права...
  13. Суддя має право...
  14. Поєднання суддівських посад на змаганнях.
  15. Загальні положення кодексу.
  16. Конфлікт інтересів.
  17. Правила для суддів.
  18. Загальна поведінка судді.
  19. Обов'язки судді.
  20. Скарги на дії судді під час змагань.
  21. Скарги на поведінку або дії судді, котрі поступили після змагань.
  22. Дисциплінарні покарання, котрі застосовуються до суддів.
  23. Контроль за роботою суддів.
  24. Правила одягу суддів і посадових осіб: ВФТС, СГОСТУ.
  25. Загальні положення з проведення змагань.
  26. Застосування правил та контролююча організація.
  27. Види, типи та програми (дисципліни) змагань. Вікові категорії.
  28. Програми Стандарт, Латина, Десять танців. Типи спортивних змагань (заходів).
  29. Правила проведення заходів та змагань за положенням про масовий спорт.
  30. Правила з фігур у стандартній та латиноамериканській програмі.
  31. Правила по костюмах.
  32. Методика підрахунку результатів за системою «Скейтинг» на змаганнях зі спортивного танцю.
  33. 1-6 правила скейтингу.
  34. 7-11 правила скейтингу.
  35. Загальні положення (Головний суддя).
  36. Головний суддя зобов'язаний...
  37. Головний суддя має право...

38. Головний суддя не має право...
39. Загальні положення (Спортивний інспектор). Термінологія.
40. Спортивний інспектор зобов'язаний...
41. Спортивний інспектор має право...
42. Додатки. Апеляції.
43. Навчання та тестування суддів.
44. Категорії суддів.
45. Порядок присвоєння суддівських категорій.
46. Порядок присвоєння чергової категорії судді.
47. Умови підтвердження суддівської категорії.
48. Конгрес-атестація суддів.
49. Тестування суддів.
50. Практичні тести для студентів.

X. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Пакет навчально-методичного забезпечення:
  - ● робоча програма, силабус;
  - ● методичні рекомендації до практичних занять;
  - ● методичні рекомендації до самостійних занять;
  - ● питання до поточного контролю знань.
2. Відеоматеріали академічних показів та відкритих уроків.

Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна (за потребою)

1. Інтернет-ресурси
2. Музична апаратура, або музичний інструмент
3. Комп'ютер, або магнітофон (CD, DVD – програвач).

12. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ДО КУРСУ

Основна література

1. Alex Moore. «Ballroom Dancing», 11th Edition. Published by Routledge, 2021. 280 pages.
2. Cha Cha Cha / M. Sietas, N. Ambroz (and other). Roma: WDSF, 2013. P. 227.
3. Howard, Guy. Technique in Ballroom Dancing [Електронний ресурс] / Guy Howard. Brighton, England : Published by International Dance Publications, 2014. 131 p.
4. Jive/ M. Sietas, N, Ambroz (and other). Roma: WDSF, 2013. P.174.

5. Laird W. W. Technique Of Latin Dancing / Walter William Laird.
Brighton : Published by International Dance Publications, 2014. 186 p.
6. Paso Doble/ M. Sietas, N, Ambroz (and other). - Roma: WDSF, 2013. - p.173.
7. Quickstep/ M. Sietas, N, Ambroz (and other). - Roma: WDSF, 2013. - p.149.
8. Rumba/ M. Sietas, N, Ambroz (and other). - Roma: WDSF, 2013. - p.189.
9. Samba/ M. Sietas, N, Ambroz (and other). - Roma: WDSF, 2013. - p.139.
10. Slow Foxtrot/ M. Sietas, N, Ambroz (and other). - Roma: WDSF, 2013. - p.167.
11. Tango/ M. Sietas, N, Ambroz (and other). - Roma: WDSF, 2013. - p.170.
12. Viennese waltz/ M. Sietas, N, Ambroz (and other).- Roma: WDSF, 2011. - p.45.
13. Walter Laird. «Laird Technique of Latin Dancing» - International Dance Teachers' Association / Chapman Graphics, year: 2014, 260 pages.
14. Waltz/ M. Sietas, N, Ambroz (and other). - Roma: WDSF, 2013. - p.149.
15. Європейський бальний танець та методика його викладання [Текст] : програма та навч.-метод. матеріали курсу для студентів освітньо-кваліфікац. рівня "бакалавр" напряму підготовки 6.020202 "Хореогр.", спеціалізації "Бальна хореогр." / М-во культури України, Харків. держ. акад. культури, Каф. бал. хореогр. ; [уклад.: Нестеренко М. О., Федорченко Д. І.]. Харків : ХДАК, 2016.
16. Кодекс етичних норм та поведінки суддів СГОСТУ, 2020
https://sgostu.com.ua/panel/uploads/1_6_POLO_Zh_ENIE_Kodeks_Etiki_povedinki_suddiv_SGOSTU_ot_26_05_2020_docx_62d1c93031.pdf
17. Латиноамериканський бальний танець та методика його викладання : інструкт.-метод. матеріали до самостійної роботи з дисципліни для здобувачів першого (бакалавр.) рівня вищої освіти, спец. 024 Хореографія, освітня програма Бальна хореографія / М-во культури та інформ. політики України, Харків. держ. акад. культури, Ф-т хореогр. мистецтва, Каф. сучасної та бальної хореографії ; [уклад.: М. М. Берднік, К. І. Шкурєєв]. Харків : ХДАК, 2024. 25 с.
<http://195.20.96.242:5028/khk dak-xmlui/handle/123456789/3076>
18. Латиноамериканський бальний танець та методика його викладання : конспект лекцій з дисципліни для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти зі спец. 024 Хореографія, освіт. програми «Бальна хореографія» / Харків. держ. акад. культури ; уклад. М .М. Берднік. Харків : ХДАК, 2023. 76 с.
<http://195.20.96.242:5028/khk dak-xmlui/handle/123456789/2028>

19. Методика підрахунку результатів за системою СКЕЙТИНГ на змаганнях зі спортивних танців – Україна, Харків, переклад на укр.мову А. Лисенко.
20. Положення про головного суддю змагань (СГОСТУ), 2020.
https://sgostu.com.ua/panel/uploads/1_3_POLO_Zh_ENIE_Glavnyj_sudya_SGOSTU_ot_26_05_2020_docx_8be4431b54.pdf
21. Положення про колегію суддів (СГОСТУ), 2020
https://sgostu.com.ua/panel/uploads/1_1_POLO_Zh_ENIE_Kollegiya_sudej_SGOSTU_ot_26_05_2020_docx_4a97d0d673.pdf
22. Положення про спортивного інспектора змагань (СГОСТУ), 2020
https://sgostu.com.ua/panel/uploads/1_4_POLO_Zh_ENIE_Sportivnyj_insp_ektor_SGOSTU_ot_26_05_2020_docx_6f11c9e7c4.pdf
23. Правила проведення змагань з танцювального спорту (ВФТС), 2021.

Додаткова література

24. Закон України про фізичну культуру і спорт (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1994, № 14, ст.80)
25. Кодекс Дисциплінарної Ради WDSF. Версія 3.0, принята общим собранием WDSF по 15 июня 2014 г.
26. Кодекс поведінки суддів і стандартів етики Всесвітньої федерації танцювального спорту, підготований Natasa Ambroz (Slovenia), Helmut Baumann (Austria), Antero Koronen (Finland), Marco Sietas (Spain). Изменённый 02 июня 2014.
27. Міністерство молоді та спорту України. Наказ про затвердження Кваліфікаційних норм та вимог Єдиної спортивної класифікації України з неолімпійських видів спорту.
28. Міністерство молоді та спорту України. Наказ про затвердження Порядку присвоєння кваліфікаційних категорій спортивним суддям.
29. Положення Асоціації Спортивного Танцю України. Затверджено Президією Асоціації Спортивного Танцю України 30 березня 2017р., м. Київ.
30. Положення про колегію суддів ВГО «Всеукраїнська Федерація Танцювального Спорту». Затверджено рішенням Президії ВФТС від «26» квітня 2017р.
31. Правила одягу суддів і посадових осіб. Затверджено рішенням Президії ВФТС від 02.04.2014р.
32. Правила одягу суддів і посадових осіб СГОСТУ від 11.04.2025р.

Інформаційні ресурси

33. World Dance Council [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.wcdance.com>
34. АСТУ [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://udsa.com.ua>
35. Бібліотека Харківської державної академії культури Режим доступу: <http://lib-hdak.in.ua>
36. ВФТС [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://audsf.com.ua/docs>
37. МАСТ [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://idsa.com.ua>
38. Репозиторій ХДАК. – Режим доступу: [http://195.20.96.242:5028/khkdak-xmlui](http://195.20.96.242:5028/khkdak.xmlui)
39. СГОСТУ [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.sgotu.com.ua/documents>

ОСНОВИ СУДДІВСТВА У БАЛЬНОМУ ТАНЦІ

Програма та навчально-методичні матеріали дисципліни

для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
спеціальності В6 Перформативні мистецтва
спеціалізація: В6.03 Хореографічне мистецтво
освітньо-професійна програма «**Бальна хореографія**»

Укладач:

Микола БЕРДНІК,

старший викладач кафедри бальної хореографії

Видається в авторській редакції

Комп'ютерний набір: М.М. Берднік

Адреса видавця:
ХДАК, Україна, 61057, м. Харків, Бурсацький узвіз, 4
тел. (057)731-13-85. e-mail: nmr-academy@xdak.ukr.education